

MINISTERIE VAN
ONDERWIJS, WETENSCHAP, CULTUUR EN SPORT
INSPECTIE ONDERWIJS

TOEZICHT- EN WAARDERINGSKADER FUNDEREND ONDERWIJS

maart 2024

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Toezichtkader	3
2.1	<i>Basistoezicht</i>	3
2.2	<i>Risicoanalyse</i>	4
2.3	<i>Themaonderzoeken</i>	6
3	Waarderingskader	7
3.1	<i>Basiskwaliteit</i>	7
3.2	<i>Kwaliteitseisen</i>	9
3.2.1	Domein: Naleving van wet- en regelgeving	9
3.2.2	Domein: Onderwijsleerproces	10
3.2.3	Domein: Kwaliteit van het leraarschap	11
3.2.4	Domein: Zorg en begeleiding	11
3.2.5	Domein: Toetsen en evaluaties	12
3.2.6	Domein: Kwaliteitsborging	12
3.2.7	Domein: Opbrengsten	12
4	Voorschriften	13
4.1	<i>Schoolontwikkelingsplan</i>	13
4.2	<i>Schoolwerkplan</i>	15
4.3	<i>Jaarverslag</i>	16
4.4	<i>Schoolgids</i>	25
5	Begrippenlijst	26

1 Inleiding

Goed onderwijs is belangrijk voor de ontwikkeling van elk land en zo ook voor Curaçao. Het is de wettelijke taak van de Inspectie Onderwijs om te beoordelen of het onderwijs voldoende kwaliteit heeft als garantie dat alle leerlingen de kans krijgen zich zo goed mogelijk te ontwikkelen.

In dit document zijn de herziene kaders beschreven waarbinnen het toezicht op en de waardering van het funderend onderwijs worden uitgevoerd. Met deze kaders beoogt de Inspectie Onderwijs effectief toezicht te houden door het bevorderen van:

1. gelijke en zorgvuldige beoordeling van de kwaliteit;
2. uniformiteit;
3. transparantie.

Deze kaders staan in verbinding met de *Landsverordening funderend onderwijs* en de *Landsverordening onderwijstoezicht*.

Het oorspronkelijke document is herzien en herschreven ter wille van verbetering van het toezicht. Met deze herziene versie worden de verwachtingen en verantwoordelijkheden binnen de kwaliteitszorg duidelijker aangegeven. Dit document vervangt het gedeelte gewijd aan het funderend onderwijs in het op 25 juli 2014 bij ministeriële beschikking geratificeerde *Toezichtkader Funderend, Voortgezet en Secundair Beroepsonderwijs en Educatie*.

De herziene versie is derhalve alleen bestemd voor het funderend onderwijs en is bij ministeriële beschikking bekrachtigd.

In dit document worden als eerste de kaders voor het toezicht (de controle) beschreven. Er wordt stilgestaan bij de uitgangspunten en bestanddelen van het toezicht. Hiertoe wordt belicht welke kwaliteitsdomeinen bij de risicoanalyse worden meegenomen, in hoofdstuk 2 wordt die toegelicht.

Vervolgens worden de waarderingskaders, de kwaliteitsdomeinen en -indicatoren gepresenteerd. Aan de hand van vier van de zeven kwaliteitsdomeinen wordt de basiskwaliteit beschreven. Een oordeel over de kwaliteit van het onderwijs wordt op basis van de waarderingskaders gevormd.

Tot slot zijn ook de voorschriften waaraan verschillende documenten moeten voldoen in dit document opgenomen.

2 Toezichtkader

De Inspectie Onderwijs oefent het toezicht uit op alle scholen die onderwijs aanbieden conform de *Landsverordening funderend onderwijs*. Het toezichtkader geldt overigens voor door de overheid bekostigde scholen. Met het toezicht wil de Inspectie Onderwijs beoordelen of een school voldoet aan de basiskwaliteit, en, of de interne kwaliteitszorg voldoende gestimuleerd wordt.

Het belangrijkste uitgangspunt voor het toezicht van de Inspectie Onderwijs is het vertrouwen dat een school aan de basiskwaliteit voldoet en bovendien zorg blijft dragen om kwaliteit te streven die boven de basiskwaliteit uitstijgt. Het gaat in deze om kwaliteitsverbetering van de school zelf en ook van het onderwijsleerproces. Wanneer de in hoofdstuk drie opgesomde kwaliteitsindicatoren waargenomen worden, neemt de kwaliteit toe.

Het toezicht van de Inspectie Onderwijs is opgezet naar aanleiding van het bovenstaand uitgangspunt. Het bestaat uit drie bestanddelen:

1. basistoezicht;
2. risicoanalyse;
3. themaonderzoek.

2.1 Basistoezicht

Het basistoezicht beslaat telkens één jaar en is hoofdzakelijk gericht op naleving van de wetgeving en op klachtenbehandeling. Door middel van onderzoek wordt nagegaan of de school zowel aan de wetgeving als aan de basiskwaliteit voldoet.

Er vindt o.a. controle van de inhoud van ingeleverde documenten en toetsing van bevoegdheden plaats. Waar nodig wordt (extra) informatie opgevraagd bij de school, het bevoegd gezag en/of binnen het Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport. Gedurende het basistoezicht is er zodoende contact met de school en het bestuur.

De basiskwaliteit is afgeleid van de *Landsverordening funderend onderwijs* en het waarderingskader, zoals beschreven in hoofdstuk drie.

Het resultaat van het basistoezicht kan worden gerapporteerd in de *Staat van het Onderwijs*, het onderwijsverslag dat conform de Staatsregeling door de toezichthoudende instantie dient te worden opgemaakt. In dit geval wordt gemeld welke scholen aan de basiskwaliteit voldoen. De school die niet aan minstens 80% van de kenmerken van de basiskwaliteit voldoet, krijgt een schriftelijke waarschuwing en dient binnen de termijn van 1 kalenderjaar de basiskwaliteit te behalen. Indien dit niet binnen 1 jaar gebeurt, volgt een advies aan de Minister.

2.2 Risicoanalyse

Een risicoanalyse binnen het onderwijs is een onderzoek naar welke factoren de kwaliteit kunnen schaden. Er vindt onderzoek naar risico's binnen een selectie van kwaliteitsdomeinen plaats. Met risico wordt de kans op gevaar voor de kwaliteit bedoeld. De risicoanalyse is een evaluatiemiddel dat antwoord geeft op de kernvraag:

- Wat zijn risico's binnen de geselecteerde kwaliteitsdomeinen?

Het rapport dat uit de analyse voortvloeit, geeft een beeld van de situatie ten opzichte van eventuele risico's binnen de school. In het rapport relateert de Inspectie Onderwijs prestaties en risico's aan interne kwaliteitszorg. Uit het rapport wordt duidelijk welke kwaliteitsdomeinen werk vereisen en de resultaten van welke domeinen behouden kunnen worden of verfijnd dienen te worden.

Een risicoanalyse wordt om de drie jaar uitgevoerd. Er wordt gestart met een analyse van informatie over de school die reeds beschikbaar is bij de Inspectie Onderwijs. Dit gebeurt voornamelijk aan de hand van de inhoud van de overige ingeleverde documenten, de verantwoording in het jaarverslag en eventuele binnengekomen signalen. Naast het bureauonderzoek vindt ook bezoek aan de school plaats ter verificatie van de prestaties.

Tijdens de risicoanalyse wordt er onderzoek gedaan naar risico's binnen de geselecteerde kwaliteitsdomeinen:

1. Leraarschap
2. Zorg en begeleiding
3. Kwaliteitsborging

De Inspectie Onderwijs verwacht dat binnen een school minimaal 80% van het totaal aantal geselecteerde kwaliteitsindicatoren waarneembaar is. Wanneer niet aan deze 80%-norm wordt voldaan, is de kans op risico's voor de kwaliteit groter.

De risicoanalyse resulteert in een rapport met daarin opgenomen:

- de uitkomsten van de analyse op de kwaliteitsdomeinen en indicatoren;
- de afspraken en te nemen maatregelen;
- de vervolgacties;
- een reactie op het conceptrapport door het management en het bestuur van de school.

De Inspectie Onderwijs bespreekt het conceptrapport en de eventuele vervolgacties met het management en het bestuur van de school. Het management en het bestuur van de school dienen binnen een week na de bespreking hun reactie op het conceptrapport in te dienen, met daarin eventueel aanvullend materiaal ter onderbouwing van de reactie.

Uiterlijk één week na ontvangst van de reactie ontvangt de school het definitieve rapport.

Het resultaat van de risicoanalyse leidt tot een besluit over het vervolgtoezicht door de Inspectie Onderwijs. Het vervolg bestaat uit voortzetting van de basistoezicht of intensivering van het toezicht.

Indien er geen risico's zijn, zet de Inspectie Onderwijs het basistoezicht gericht op borging van de basiskwaliteit voort en maakt met de school eventuele afspraken over te nemen maatregelen, voor zover deze nog niet zijn uitgevoerd.

Voor scholen waar geen intensivering van het toezicht plaatsvindt en geen afspraken gemaakt zijn over maatregelen, geldt het basistoezicht in principe voor de daaropvolgende 2 jaren.

Met scholen waar geen intensivering van het toezicht plaatsvindt, maar wel afspraken mee gemaakt zijn, vindt tussentijds contact plaats. Ook voor deze scholen geldt het basistoezicht in principe voor de daaropvolgende 2 jaren.

Indien er wel risico's geconstateerd worden, geeft de Inspectie Onderwijs een schriftelijke waarschuwing, intensificeert het toezicht en maakt met de school afspraken over te nemen maatregelen en houdt tussentijds extra contact.

Bij het niet nakomen van de afspraken binnen de termijn van 1 jaar volgt een advies aan de Minister.

In het geval dat er ernstige risico's geconstateerd worden, geeft de Inspectie Onderwijs een schriftelijke waarschuwing, intensificeert het toezicht en maakt met de school afspraken de verbetering van de kwaliteitsborging binnen 1 jaar. De Inspectie Onderwijs houdt tussentijds extra contact met de school.

Bij het niet nakomen van de afspraken binnen 1 jaar volgt een advies aan de Minister.

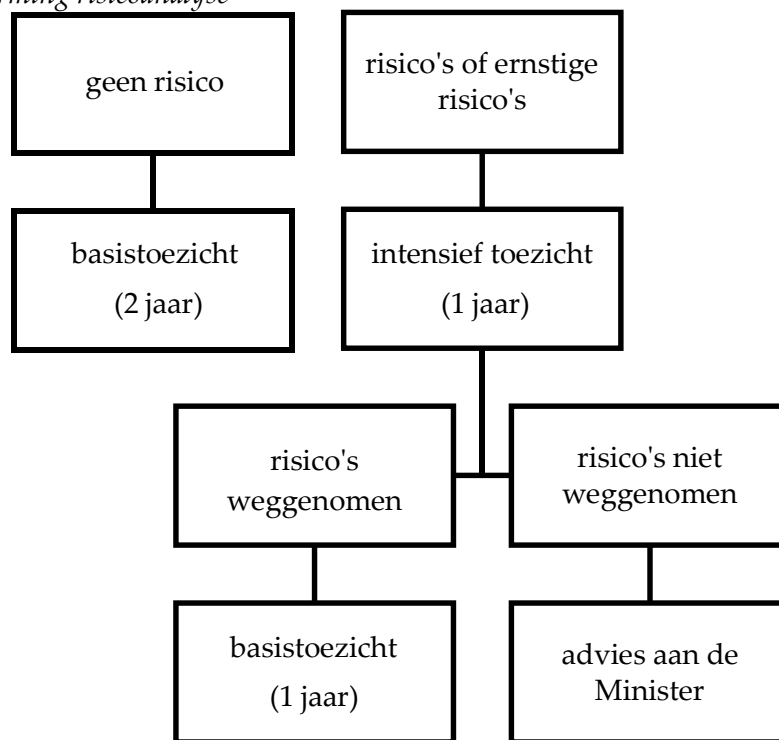
Bij intensivering van het toezicht rapporteert de school de verbeteringen direct na de afgesproken verbeterijd aan de Inspectie Onderwijs. Met deze rapportage wordt aangetoond dat de risico's weggenomen zijn en de basiskwaliteit weer aan de gestelde eisen voldoet.

De Inspectie Onderwijs beoordeelt de rapportage en kan tot de volgende conclusies komen:

- a) de risico's zijn weggenomen en/of de basiskwaliteit is hersteld;
- b) de informatie is niet voldoende of duidelijk;
- c) de risico's zijn niet weggenomen en/of de basiskwaliteit is niet hersteld.

Als blijkt dat de informatie niet voldoende duidelijk is, de risico's niet zijn weggenomen en/of de kwaliteit niet hersteld is, volgt een advies aan de Minister.

Schema 2.1 Besluitvorming risicoanalyse

2.3 Themaonderzoeken

De Inspectie Onderwijs kan op eigen initiatief onderzoek verrichten naar thema's. Voorbeelden hiervan zijn onderzoeken naar leerlingzorg en bevoegdheden.

Een themaonderzoek verloopt volgens de vastgestelde procesbeschrijving binnen de Inspectie Onderwijs. De resultaten van een themaonderzoek worden meestal gepubliceerd in de *Staat van het Onderwijs*, het conform de Staatsregeling opgemaakt onderwijsverslag.

Naar aanleiding van de resultaten van een themaonderzoek kunnen de volgende maatregelen worden genomen:

- een schriftelijke waarschuwing,
- intensivering van het toezicht,
- afspraken met de school met betrekking tot verbetering,
- een advies aan de Minister.

3 Waarderingskader

Het waarderingskader is het geheel van onderwerpen en normen die de Inspectie Onderwijs bij de beoordeling van de kwaliteit gebruikt. Deze zijn geordend in kwaliteitsdomeinen en indicatoren. Het waarderingskader kent zeven kwaliteitsdomeinen. Deze domeinen zijn:

1. Naleving van wet- en regelgeving
2. Onderwijsleerproces
3. Kwaliteit van het leraarschap
4. Zorg en begeleiding
5. Toetsen en evaluaties
6. Kwaliteitsborging
7. Opbrengsten

3.1 Basiskwaliteit

De basiskwaliteit wordt bepaald aan de hand van vier van de zeven kwaliteitsdomeinen, namelijk:

1. Naleving van wet- en regelgeving
2. Onderwijsleerproces
3. Zorg en begeleiding
4. Kwaliteitsborging

De Inspectie Onderwijs houdt rekening met de situatie binnen het onderwijs op Curaçao bij de definitie van de basiskwaliteit. Om die reden is vooralsnog gekozen voor deze vier kwaliteitsdomeinen. Ook zijn daarbij zorgvuldig indicatoren geselecteerd die realistisch en haalbaar zijn in de huidige praktijksituatie.

Een school voor funderend onderwijs die voldoet aan de basiskwaliteit heeft minimaal 80% van de volgende kenmerken, waarvan in ieder geval de met een * gemarkeerde kenmerken waarneembaar zijn.

Tabel 3.1 Basiskwaliteit van een school voor funderend onderwijs

	Kenmerk
1.	De schoolgids voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen.*
2.	Het schoolwerkplan voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen.*
3.	Het jaarverslag voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen.*
4.	Het schoolontwikkelingsplan voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen.*
5.	Van het personeel is minimaal 80% bevoegd tot het geven van onderwijs.*
6.	De leraar werkt volgens een planning in minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten.*
7.	Het bevoegd gezag heeft een directiestatuut vastgesteld.*

8.	De school heeft een leerlingvolgsysteem dat voorziet in het volgen van de ontwikkeling en vorming van de leerling, het registreren van de onderwijsresultaten, en het determineren van het niveau van de onderwijsresultaten.*
9.	Het bevoegd gezag rapporteert ten minste drie keer per schooljaar schriftelijk over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders.
10.	Ieder leerling die de school verlaat krijgt een onderwijskundig rapport.
11.	De zorg wordt planmatig aangeboden.
12.	Er zijn voorzieningen en protocollen voor leerlingen met specifieke zorgbehoeften.
13.	De lokalen zijn voorzien van middelen en apparatuur voor het gebruik van nieuwe media.
14.	De regels/omgangsnormen zijn in alle lokalen en openbare ruimte zichtbaar.
15.	De school werkt met een beloningssysteem.
16.	De school heeft een geactualiseerd draaiboek of plan voor evacuatie (niet ouder dan 3 jaar).

3.2 Kwaliteitseisen

Voor het bepalen van de kwaliteit wordt onderzoek gedaan naar de kwaliteitsdomeinen. Met het onderzoek wordt nagegaan of de scholen aan de kwaliteitseisen voldoen. Wanneer per kwaliteitsdomein de indicator waarneembaar is, voldoet een school aan de kwaliteitseis.

De volgende pagina's bevatten de kwaliteitsdomeinen met de bijhorende indicatoren.

3.2.1 Domein: Naleving van wet- en regelgeving
1. Het schoolontwikkelingsplan voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen. 2. De schoolgids voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen 3. Het bevoegd gezag heeft een directiestatuut vastgesteld. 4. Aan de school is één directeur verbonden. 5. Van het personeel is minimaal 80% bevoegd tot het geven van onderwijs. 6. De school heeft een leerlingvolgsysteem dat voorziet in het volgen van de ontwikkeling en vorming van de leerling, het registreren van de onderwijsresultaten en het determineren van het niveau van de onderwijsresultaten. 7. Ieder leerling die de school verlaat krijgt een onderwijskundig rapport. 8. Het bevoegd gezag rapporteert ten minste drie keer per schooljaar schriftelijk over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders. 9. Het onderwijs is zodanig ingericht dat: - de leerlingen in de eerste cyclus ten minste 4000 uren onderwijs en in de tweede cyclus ten minste 4400 uren onderwijs ontvangen; - de leerlingen binnen een tijdvak van 8 aaneensluitende jaren de school kunnen doorlopen, en; - bij een schooltijd van meer dan 2 uren een pauze wordt gehouden van ten minste 15 minuten en tussen de ochtend- en middagschooltijd een pauze van ten minste 1 uur. 10. Het onderwijs omvat, waar mogelijk in samenhang, de volgende educatiegebieden: a. taal, geletterdheid en communicatie, betrekking hebbend op het Engels, het Nederlands, het Papiamentu en het Spaans; b. rekenen en wiskunde; c. mens en maatschappij; d. mens, natuur en technologie; e. culturele en artistieke vorming; f. gezonde levensstijl en bewegingsonderwijs; g. sociaal emotionele vorming, en; h. algemene mensvorming.

3.2.2 Domein: Onderwijsleerproces

1. De school heeft een aanbod gericht op
 - kerndoelen
 - stimulering van talentontwikkeling
 - ontwikkeling van sociale competenties
 - ontwikkeling van leerstrategieën
 - (meta)cognitieve vaardigheden
 - beroepsoriëntatie
 - oriëntatie op vervolgonderwijs
2. De school heeft ruimtes met faciliteiten voor bewegingsonderwijs, culturele en artistieke vorming en recreatie tijdens de pauze.
3. De lokalen zijn voorzien van middelen die interactieve werkvormen en leeractiviteiten faciliteren.
4. De lokalen zijn voorzien van middelen en apparatuur die de afname van toetsen ondersteunen.
5. De lokalen zijn voorzien van middelen en apparatuur voor het gebruik van nieuwe media.
6. De regels/omgangsnormen zijn in openbare ruimtes en in alle klaslokalen zichtbaar.
7. De school werkt met een beloningssysteem.
8. De leraar is enthousiast en enthousiasmeert de leerlingen in minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten.
9. De handelingen van de leraar zorgen voor orde in de klas in minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten.
10. De handelingen van de leraar zorgen voor een veilige leeromgeving in minimaal 80% van de waargenomen situaties.
11. De leraar werkt volgens een planning in minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten.
12. De leraar differentieert en houdt rekening met de verschillende instructiebehoeften van de leerlingen in minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten.
13. De leraar geeft instructie hoe om te gaan met informatie en/of hoe te oefenen met vaardigheden.
14. De leraar geeft opdrachten/taken die zelfstandig (zonder hulp) uitgevoerd worden in minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten.
15. De instructie wordt in stappen aangeboden in minimaal 80% van de waargenomen onderwijssituaties.
16. In minimaal 80% van de waargenomen lessituaties worden door de leraar tijdens uitleg van de leerstof:
 - duidelijke voorbeelden gegeven (er wordt concreet, tastbaar materiaal en concrete maten gebruikt);
 - aanschouwingsmateriaal/audiovisueel materiaal gebruikt.
17. In minimaal 80% van de waargenomen onderwijsactiviteiten worden interactieve en/of activerende werkvormen gebruikt.

3.2.3 Domein: Kwaliteit van het leraarschap

1. De school evalueert en beoordeelt jaarlijks en op systematische wijze de kwaliteit van het werk van de leraren.
2. De leiding beoordeelt de kwaliteit van het onderwijzen (tenminste) op basis van lesobservaties door hun zelf of anderen.
3. De school hanteert bij de beoordeling van de leraren beroepsgerichte en vakinhoudelijke competenties naast pedagogisch-didactische vaardigheden voor leraren.
4. De school heeft op basis van evaluatie inzicht in de scholingsbehoeften van leraren, welke voortkomen uit persoonlijke behoeften en uit behoeften van de organisatie.
5. De school heeft een deskundigheidsbevorderingsplan.
6. De leraren zijn voldoende voorbereid op het functioneren in ontwikkelingsgericht onderwijs én op het werken met leerlingdossiers.
7. De leraren volgen regelmatig scholing om de kwaliteit van hun werk te verbeteren.
8. De leraren verdiepen zich in de leerstof en in pedagogiek, didactiek en actuele ontwikkelingen.
9. De leraren beschikken over materiaal en tijd om hun werk goed te doen.
10. De leraren werken in teamverband.
11. De leraren bezoeken elkaar tijdens onderwijsactiviteiten en geven elkaar feedback.
12. De leraren maken gebruik van coaching, begeleiding en/of intervisie.
13. Elke leraar, directeur en adjunct-directeur legt haar/zijn reflectie en persoonlijk verbeterplan schriftelijk vast.

3.2.4 Domein: Zorg en begeleiding

1. De zorg wordt planmatig aangeboden.
2. De zorg is ten dienste van
 - het sociaal-emotioneel welbevinden van leerlingen
 - stimulering van persoonlijke vorming/ leiderschap
 - leerlingen met leerproblemen
 - leerlingen met gedragsproblemen
 - leerlingen met leerachterstanden
 - beroepsoriëntatie
 - oriëntatie op vervolgonderwijs
2. Het zorgteam heeft een bestand van zorgverleners buiten de school voor doorverwijzing.
3. Er is een dossier van (zorg)leerlingen.
4. Er zijn voorzieningen en protocollen voor leerlingen met specifieke zorgbehoeften.
5. Het overleg van het zorgteam wordt schriftelijk vastgelegd.
6. De zorg wordt geëvalueerd en de evaluatie wordt schriftelijk vastgelegd.
7. De school heeft een veiligheidsplan.
8. De meerderheid van de leerlingen voelt zich binnen en buiten het gebouw veilig en serieus genomen.
9. De school heeft een incidenten- en ongevallenregister.
10. Er zijn minimaal 3 protocollen voor bijzondere situaties en de aanpak van afwijkend gedrag en/of (beroeps)houding voor zowel personeel als de leerlingen.
11. De school heeft een geactualiseerd draaiboek of plan voor evacuatie (niet ouder dan 3 jaar).
12. De lokalen zijn voorzien van zichtbare instructies bij noodsituaties en evacuaties.

3.2.5 Domein: Toetsen en evaluaties

1. De onderdelen van de toetsen en evaluaties zijn voor meer dan 80% gerelateerd aan de kerndoelen van het funderend onderwijs.
2. De onderdelen van de toetsen en evaluaties zijn voor meer dan 80% gerelateerd aan
 - stimulering van talentontwikkeling
 - ontwikkeling van sociale competenties
 - (meta)cognitieve vaardigheden
3. Het beoordelingsvoorschrift is voorzien van richtlijnen die leiden tot een onafhankelijke beoordeling.
4. Toetsopdrachten, afnamecondities en beoordelingen zijn voor alle leerlingen zodanig opgezet en toegepast dat geen afbreuk wordt gedaan aan de betrouwbaarheid van de resultaten.
5. Er zijn voorwaarden gesteld aan de overgang naar een volgende groep.
6. De directie evalueert jaarlijks de toetsing en evaluaties.

3.2.6 Domein: Kwaliteitsborging

1. Binnen de kwaliteitszorg gebeuren planning, monitoring, evaluatie, verbetering en verantwoording volgens een vastgelegde systematiek.
2. Taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot de interne kwaliteitszorg van het bestuur en binnen de school zijn helder beschreven.
3. Door de school worden er regelmatig meetinstrumenten of monitorinstrumenten gebruikt.
4. Uitkomsten van monitoring worden aantoonbaar door de school gebruikt voor eigen beoordeling van de kwaliteit, analyseren van risico's en vaststellen van eventuele tekorten.
5. Voor de evaluatie van de kwaliteit worden eigen normen gebruikt die voorafdoor de school expliciet zijn vastgesteld.
6. Er is een intern dialoog met leerlingen en medewerkers.
7. Er is een dialoog met het vervolgonderwijs.
8. Het jaarverslag voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen.
9. Het schoolwerkplan voldoet aan minimaal 80% van de vastgestelde inhoudseisen.
10. Het schoolwerkplan en het jaarverslag zijn beschikbaar en toegankelijk voor het personeel.

3.2.7 Domein: Opbrengsten

1. De meerderheid van een cohort verlaat de school op twaalfjarige leeftijd.
2. Het percentage leerlingen dat vertraging oploopt is kleiner of gelijk aan 10 procent per cohort.
3. De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.
4. De leerlingen presteren gemiddeld gelijk of boven de norm voor rekenen.
5. De leerlingen presteren gemiddeld gelijk of boven de norm voor Papiamentu.
6. De leerlingen presteren gemiddeld gelijk of boven de norm voor Nederlands.

4 Voorschriften

Dit hoofdstuk is een handleiding voor het schrijven van documenten die ingediend moeten worden ter naleving van de wet-en regelgeving.

4.1 Schoolontwikkelingsplan

De verwachting is dat de beschreven voornemens ten dienste zijn van de opbrengsten, het onderwijsleerproces, de zorg en begeleiding en de kwaliteitszorg. Tevens dienen alle voornemens binnen de wettelijke kaders voor het desbetreffend onderwijstype te vallen.

Aan de hand van de vragen in het vierde kolom kan worden nagegaan of de stelsels aan de eisen voldoet.

nr.	onderdeel	omschrijving	richtinggevende vragen
1.	visie	toekomstbeeld voor de komende vier jaar	- Welk toekomstbeeld heeft het bevoegd gezag van haar school of scholen?
2.	missie	bestaansrecht	- Waarom doen we wat we doen? - Wat onderscheidt ons?
3.	doelstellingen en strategieën	het resultaat dat op weg naar dit toekomstbeeld binnen vier jaar gehaald moet worden m.b.t.: 1. onderwijsleerproces 2. zorg en begeleiding 3. personeel en organisatie 4. kwaliteitszorg	- Welke (verbeter)opdracht(en) geeft het bevoegd gezag haar school (scholen) voor de komende vier jaar? - Op welke manier denkt men deze resultaten te bereiken?
4.	onderwijsleerproces	uitwerking van het beleid gericht op minimaal: ▪ de effectieve benutting van de onderwijstijd t.b.v. - kerndoelen/eindtermen, - stimulering van talentontwikkeling, - ontwikkeling van sociale competenties, - ontwikkeling van leerstrategieën, - (meta)cognitieve vaardigheden ▪ het gebruik van activerende werkvormen ▪ de wijze van evalueren, toetsconstructie, toetsen en beoordelen ▪ het gebruik van leermiddelen en media ▪ het creëren van een veilige leeromgeving	- Welke standaardelementen dienen waarneembaar te zijn in het onderwijsleerproces op school? - Welke middelen worden hiervoor ingezet? - Welke richtlijnen dienen leraren te volgen in hun pedagogisch-didactisch handelen? Men kan hier denken aan onderwijsconcepten als Daltononderwijs, Critical pedagogy (Paulo Freire), Ervaringsgericht onderwijs, enz.
5.	zorg en begeleiding	uitwerking van het beleid gericht op minimaal: ▪ de structuur en organisatie van de zorg	- Welke standaardelementen dienen waarneembaar te zijn op de school/scholen?

		▪ programma's voor begeleiding gericht op: - het sociaal-emotioneel welbevinden van leerlingen - de stimulering van persoonlijke vorming/leiderschap - leerlingen met leerproblemen - leerlingen met gedragsproblemen - leerlingen met leerachterstanden - beroepsoriëntatie - oriëntatie op vervolgonderwijs - studie- en beroepskeuze - beroepspraktijkvorming/stage ▪ de procedures voor effectieve plaatsing, doorverwijzing en doorstroom van leerlingen ▪ extra zorg en speciale voorzieningen ▪ sociale en fysieke veiligheid ▪ documentatiesystemen, het leerlingvolgsysteem, het dossier van de leerlingen	- Welke middelen worden hiervoor ingezet? - Volgens welke richtlijnen dient het personeel te handelen in de uitvoering van haar taken binnen de zorg en begeleiding?
6.	personeel en organisatie	richtlijnen en kaders voor het personeel en organisatieontwikkeling m.b.t. ▪ leiderschap en management ▪ cultuur en communicatie ▪ benoeming/aanstelling, (over)plaatsing ▪ functie, taken en bevoegdheid ▪ functionering en beoordeling ▪ (na)scholing ▪ loopbaanontwikkeling ▪ het creëren van een veilige werkomgeving	- Welke standaardelementen dienen waarneembaar te zijn binnen de schoolorganisatie? - Welke middelen worden voor ontwikkeling van het schoolpersoneel en de schoolorganisatie ingezet? - Volgens welke richtlijnen dient het personeel binnen de schoolorganisatie te handelen?
7.	kwaliteitszorg	richtlijnen en kaders voor interne kwaliteitszorg m.b.t. ▪ organisatie, functie, taken ▪ management van de interne kwaliteitszorg ▪ documentatiesystemen	- Welke standaardelementen dienen waarneembaar te zijn binnen de interne kwaliteitszorg? - Welke middelen worden voor ontwikkeling van de interne kwaliteitszorg ingezet? - Volgens welke richtlijnen dient het personeel te handelen binnen de interne kwaliteitszorg? - Welke taken en functies worden binnen de interne kwaliteitszorg gecreëerd? - Op welke manier en door wie wordt de interne kwaliteitszorg aangestuurd en beheerd? - Welke documenten fungeren als verificatiebron binnen de interne kwaliteitszorg?

4.2 Schoolwerkplan

Aan de hand van de vragen in het vierde kolom kan worden nagegaan of het document aan de inhoudelijke eisen voldoet.

nr.	onderdeel	omschrijving	richtinggevende vragen
1.	schoolorganisatie	- beschrijving van de schoolorganisatie	- Hoe ziet uw schoolorganisatie eruit? - Welke functies komen daarin voor?
2.	doelstellingen	- specifieke en meetbare doelstellingen gekoppeld aan de taken van het managementteam (directie) - specifieke en meetbare doelstellingen gekoppeld aan de taken van het zorgteam - specifieke en meetbare doelstellingen gekoppeld aan de taken van het schoolteam	- Wat wil het managementteam (directie) in het lopend schooljaar bereiken? - Wat dient het zorgteam in het lopend schooljaar te bereiken? - Wat dient het schoolteam in het lopend schooljaar te bereiken?
3.	planning	- specifieke taken: overzicht van specifieke taken voor het lopend schooljaar binnen het managementteam - overzicht van specifieke taken voor het lopend schooljaar binnen het zorgteam - overzicht van specifieke taken voor het lopend schooljaar binnen schoolteam - overzicht van de start- en eindmomenten van de specifieke taken van het managementteam (directie) - overzicht van de start- en eindmomenten van de specifieke taken van het zorgteam - overzicht van de start- en eindmomenten van de specifieke taken van schoolteam - de evaluatiemomenten worden opgenomen in de planning	- Welke specifieke taken krijgt het managementteam (directie) in het lopend schooljaar? - Hoe worden deze specifieke taken binnen het managementteam verdeeld? - Welke specifieke taken krijgt het zorgteam in het lopend schooljaar? - Hoe worden deze specifieke taken binnen het zorgteam verdeeld? - Welke specifieke taken krijgt het schoolteam in het lopend schooljaar? - Hoe worden deze specifieke taken binnen het schoolteam verdeeld? - Wanneer start het managementteam met de uitvoering van de specifieke taken en wanneer moet deze afgerond zijn? - Wanneer start het zorgteam met de uitvoering van de specifieke taken en wanneer moeten deze afgerond zijn? - Wanneer start het schoolteam met de uitvoering van de specifieke taken en wanneer moeten deze afgerond zijn? - Wanneer worden de uitvoering en de resultaten van bovengenoemde specifieke taken geëvalueerd?

4.3 Jaarverslag

Het jaarverslag beschrijft de verschillende activiteiten en processen die in het voorgaande schooljaar hebben plaatsgevonden. Het heeft een evaluatief karakter en de verwachting is dat de informatie ten dienste is van de kwaliteitszorg binnen het onderwijs.

Let op: een evaluatie is een beredeneerd waardeoordeel plus verbeteracties (3 componenten). Hierbij een voorbeeld van een evaluatie:

- Component 1:
 - *Er waren leerlingen die onnodig of onterecht aangemeld werden bij het zorgteam. Van de 15 cases die samen met de schoolmaatschappelijk werker behandeld waren, zijn er 8 afgehandeld (= redenering).*
- Component 2:
 - *Gezien de complexiteit van de cases zijn we tevreden met dit resultaat (= waardeoordeel).*
- Component 3:
 - *Voor het volgend schooljaar zal gewerkt worden aan de juiste signalering van leer- en gedragsproblemen in de groep en het vastleggen van een dossier (= verbeteracties).*

Het jaarverslag bevat minimaal **de evaluatie** van

1. de uitvoering van het schoolwerkplan,
2. de kwaliteitszorg,
3. het onderwijsleerproces,
4. de aangeboden zorg en begeleiding, en
5. de opbrengsten.

De inhoud van het document voldoet aan de volgende voorschriften. De onderdelen die beschreven worden zijn gecodeerd met een letter en een nummer. *Bijvoorbeeld: A1.*

A. Kwaliteitszorg

Het jaarverslag bevat een evaluatie van het schoolwerkplan dat gedurende het afgelopen schooljaar is uitgevoerd en van de behaalde resultaten.

Bij de evaluatie worden minimaal de volgende vragen beantwoord:

1. Wat is het waardeoordeel over de taakverdeling, planning, samenwerking en communicatie gedurende de uitvoering van het schoolwerkplan? (*onderdeel A1 t/m A3*)
2. Wat is het waardeoordeel over de bereikte doelen en resultaten? (*onderdeel A4*)
3. Welke van de in het schoolwerkplan geformuleerde doelen zijn bereikt? (*onderdeel A4*)

Vul onderstaande tabel in en neem het als onderdeel van de evaluatie in het jaarverslag op.

Schoolwerkplan

<i>onderdeel</i>	<i>evaluatie</i>
A1 Taakverdeling binnen het managementteam, zorgteam en schoolteam.	
A2 Uitvoering van de planning in het schoolwerkplan.	
A3 Samenwerking en communicatie binnen het managementteam, zorgteam en schoolteam gedurende de uitvoering van het schoolwerkplan.	
A4 De bereikte doelen en resultaten.	

Het jaarverslag bevat een evaluatie van de activiteiten die gedurende het afgelopen schooljaar zijn georganiseerd binnen de kwaliteitszorg en van de behaalde resultaten. *Het gaat om o.a. klassenbezoek, professionaliseringsactiviteiten en functioneringsgesprekken.*

Bij de evaluatie minimaal de volgende vragen beantwoorden:

1. Wat is het waardeoordeel over het aantal geplande en het aantal uitgevoerde klassenbezoeken, het verloop ervan en de resultaten? (*onderdeel A5*)
2. Wat is het waardeoordeel over het aantal geplande en het aantal uitgevoerde gesprekken, het verloop ervan en de resultaten? (*onderdeel A6*)
3. Wat is het waardeoordeel over het verloop en de resultaten van de professionaliseringsactiviteiten? (*onderdeel A7*)

Vul onderstaande tabellen in en neem hen als onderdeel van de evaluatie in het jaarverslag op.

A5 Klassenbezoeken			evaluatie
<i>groep</i>	<i>aantal gepland</i>	<i>aantal uitgevoerd</i>	
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			

A6 Functioneringsgesprekken		evaluatie
<i>aantal gepland</i>	<i>aantal uitgevoerd</i>	

A7 Professionaliseringsactiviteiten			evaluatie
<i>datum</i>	<i>doelgroep</i>	<i>aantal deelnemers</i>	

B. Onderwijsleerproces

Het jaarverslag bevat een evaluatie van de onderwijsactiviteiten die gedurende het afgelopen schooljaar zijn georganiseerd en van de behaalde resultaten. *Het gaat om activiteiten zoals lessen, excursies, tentoonstellingen, sportdagen, toetsen, zwemlessen, verkeerslessen enz.*

Bij de evaluatie minimaal de volgende vraag beantwoorden:

1. Wat is het waardeoordeel over het verloop van de onderwijsactiviteit en de resultaten ervan (= *wat hebben de leerlingen ervan geleerd*)? (onderdeel B1)

Vul onderstaande tabel in en neem het als onderdeel van de evaluatie in het jaarverslag op.

B1 Onderwijsactiviteiten

<i>nr.</i>	<i>onderwijsactiviteit</i>	<i>datum</i>	<i>plaats</i>	<i>resultaten</i>	<i>evaluatie</i>
1					
2					
3					
...					

Het jaarverslag bevat een evaluatie van de activiteiten en van de behaalde resultaten die gedurende het afgelopen schooljaar zijn georganiseerd ter stimulering van:

- ouderbetrokkenheid
- talentontwikkeling
- ontwikkeling van sociale competenties
- ontwikkeling van leerstrategieën
- (meta)cognitieve vaardigheden
- beroepsoriëntatie
- oriëntatie op het voortgezet onderwijs

Bij de evaluatie minimaal de volgende vraag beantwoorden:

1. Wat is het waardeoordeel over het verloop van de activiteit en de resultaten ervan (= *wat heeft de doelgroep ervan geleerd*)? (onderdeel B2)

Vul onderstaande tabel in en neem het als onderdeel van de evaluatie in het jaarverslag op.

B2 Activiteiten ter stimulering van.....

<i>nr.</i>	<i>activiteit</i>	<i>datum</i>	<i>plaats</i>	<i>resultaten</i>	<i>evaluatie</i>
1					
2					
3					
...					

C. Zorg en begeleiding

Het jaarverslag bevat een evaluatie van de zorgbehoefte in de school en van de extra zorg die gedurende het afgelopen schooljaar is aangeboden. *Het gaat om de zorg aangeboden door remedial teacher, schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog psycholoog en/of logopedist.*

Bij de evaluatie minimaal de volgende vraag beantwoorden:

1. Wat is het waardeoordeel over de aangeboden extra zorg?

Geef in de onderstaande tabellen een overzicht van het aantal leerlingen dat doorverwezen is naar een lid van het zorgteam. Vul ze in en neem hen als onderdeel van de evaluatie in het jaarverslag op.

C1 Aantal leerlingen in behandeling bij een remedial teacher

<i>leeftijd</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal</i>
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
totaal	0	0	0

* *m = man / v = vrouw*

C2 Aantal leerlingen in begeleiding bij een schoolmaatschappelijk werker

<i>leeftijd</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal</i>
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
totaal	0	0	0

* *m = man / v = vrouw*

Geef in de onderstaande tabellen een overzicht van het aantal leerlingen dat getest is door en in behandeling is (geweest) bij een externe deskundige. Vul ze in en neem hen als onderdeel van de evaluatie in het jaarverslag op.

C3 Aantal leerlingen in behandeling bij een orthopedagoog/psycholoog

<i>leeftijd</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal</i>
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
totaal	0	0	0

* *m = man / v = vrouw*

C4 Aantal leerlingen getest door een orthopedagoog/psycholoog

<i>leeftijd</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal</i>
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
totaal	0	0	0

* *m = man / v = vrouw*

C5 Aantal leerlingen in behandeling bij een logopedist

<i>leeftijd</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal</i>
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
totaal	0	0	0

* *m* = *man* / *v* = *vrouw*

C6 Aantal leerlingen in behandeling bij een kinderpsychiater

<i>leeftijd</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal</i>
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
totaal	0	0	0

* *m* = *man* / *v* = *vrouw*

D. Opbrengsten

Het jaarverslag bevat een evaluatie van de resultaten aan het eind van het schooljaar. *Het gaat om de prestaties van de leerlingen op schoolniveau.*

Bij de evaluatie worden minimaal de volgende vragen beantwoord:

1. Wat is het waardeoordeel over de doorstroom? (*onderdeel D1*)
2. Wat is het waardeoordeel over de doorverwijzingen naar het speciaal onderwijs? (*onderdeel D2*)
3. Wat is het waardeoordeel over de uitstroom? (*onderdeel D3*)

Vul onderstaande tabellen in en neem hen als onderdeel van het jaarverslag op.

D1 Doorstroom (leeftijd aan het eind van het schooljaar)

leerjaar	van 1 naar 2		van 2 naar 3		van 3 naar 4		van 4 naar 5		van 5 naar 6		van 6 naar 7		van 7 naar 8		van 8 naar vo				
leeftijd	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	totaal m	totaal v	totaal
5																			
6																			
7																			
8																			
9																			
10																			
11																			
12																			
13																			
14																			
totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
eva- luatie																			

* *m = man / v = vrouw*

D2 Doorverwijzing naar het speciaal onderwijs

leeftijd	6 jaar		7 jaar		8 jaar		9 jaar		10 jaar					
geslacht	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	totaal m	totaal v	totaal	
zmlk														
mlk														
lom														
totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
evaluatie														

* *m = man / v = vrouw*

D3 Uitstroom

<i>leeftijd</i>	<i>11 jaar</i>		<i>12 jaar</i>		<i>13 jaar</i>		<i>14 jaar</i>				
<i>geslacht</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>m</i>	<i>v</i>	<i>totaal m</i>	<i>totaal v</i>	<i>totaal</i>
vsbo											
havo											
ago											
blijft in groep 8											
totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
evaluatie											

* *m = man / v = vrouw*

4.4 Schoolgids

Als checklist van het document kan het volgende gehanteerd worden:

	Inhoud	
1.	Organisatie leerlingenzorg	aanmeldingsprocedures
2.		zorgstructuur
3.	Benutting onderwijstijd	
4.	Schoolreglement	
5.	Rechten en plichten van	de ouders
6.		het personeel op school
7.		het bevoegd gezag van de school
8.	Klachtenregeling	
9.	Instructietaal	
10.	Leerplicht (o.a. regeling verzuim)	vermelding van de wetgeving
11.		de regeling verzuim bij meer dan 5 dagen verzuim
12.		vermelding de leerplichtambtenaar
13.		de procedure aanvraag verlof/ontheffing
14.	Oudercommissie	
15.	Onderwijskundig rapport	
16.	Schoolrapport	
17.	Overgangsnormen	
18.	Schorsing en verwijdering	

5 Begrippenlijst

Basiskwaliteit	Minimale kwaliteit dat vereist wordt
Basistoezicht	Minimaal toezicht.
Begeleiding	Handelingen en of activiteiten ter ondersteuning van het zelfstandig leren, de vorming en/of gedragsverandering.
Indicator	Een waarneembaar kenmerk
Jaarplanning	Vastlegging van de tijdsindeling binnen een schooljaar.
Kwaliteitsdomein	Een afgebakend kwaliteitsgebied.
Kwaliteitszorg	Handelingen en of activiteiten ter ondersteuning van kwaliteitsborging- en/of verbetering.
Risico	De kans op gevaar voor de kwaliteit.
Risicoanalyse	Onderzoek naar risico's.
School	De instelling die het onderwijs aanbiedt.
Themaonderzoek	Onderzoek rondom een geselecteerde thema.
Toezicht	Het verzamelen van de informatie ter ondersteuning van een oordeel over de kwaliteit en naar aanleiding daarvan interveniëren.
Waardering	Oordeelvorming over de kwaliteit op basis van vastgestelde indicatoren en normen.
Zorg	Handelingen en of activiteiten ter ondersteuning van het welbevinden van een leerling.